

Nathanael Joelsson

Ungdoms-Yran, eller Gillstugan. Dram i 4 Akter

Stockholm, 1803. Tryckt hos A. Zetterberg.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Uppsala universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga begränsningar. Vid användning ber vi att du hänvisar till Uppsala universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/JoelssonN/titlar/Ungdomsyran/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb2345543-faksimil>

Ungdoms-Yran,

eller

Gillstugan.

Dram i 4 Akter.

N. JOELSON.

STOCKHOLM, 1803.

Tryckt hos A. ZETTERBERG.

PERSONERNE.

STRÖMBERG. — — — — — Sekt.

STRÖMBERG. — — — — — Assessor i Götha
Hof-Rätt. (Hans Far.)

LUNDGREN. — — — — — Hans förtrogna vän.

BRÖDBERG. — — — — — Dess falska vän.
Assessor LUNDBLAD.

MARIA. } — — — — — Hans Döttrar.

SOPHIA. }

STRÖMBERGS VÄRD.

IGELSTRÖM. — — — — — Protentare.

SLOTTSCANZLIE-BETJENING.

VAGTMÄSTAREN vid Gillstugan.

LÅNGHALS. }

EDLUND. }

GODMAN. }

SUPSTRÖM. }

Arrestanter på Gillstugan.

Händelsen är i STOCKHOLM.

STOCKHOLM 1803.

Tryckt hos A. ZETTERBERG.

PERSONERNES KARAKTER.

STRÖMBERG. Ungling med lyckligt Snille, ädelt hjerta, vacker bildning, öppen, känslig, lättrögen och örfaren. Älskar Maria.

MARIA. Dotter af Lundblad; ung, skön, könslofull och dygdig. Älskar Strömberg lifligt och oföränderligt.

SOPHIA. Hennes Syster; ung och vacker, men spotsk; träffas dock slutligt af Kärlekens pilar.

Assessor LUNDBLAD. Man af känsla och godhet: Vek och öm för sina barn, varm och beständig emot sina vänner.

Assessor STRÖMBERG. Strömbergs Fars; Man af stadga och köld, sträng, rättvis, men icke oblidkelig.

LUNDGREN. Öppen och redlig Man. Beständig i vänskap, ädel och tryggelig i kärlek, fast i beslut, hvarken smilar, knasar eller pockar.

BRÖNDBERG. Et mönster af slakhet; smilande och förrädisk; låg och flyktig i kärlek, egennyttig och falsk i vänskap; brinner för Maria, och förleder Strömberg.

Genom Scenen på Gillstugan har man velat bevisa, at ehuru största delen af detta häcktes innevånare kunna hafva förtjent sitt öde, man likväl icke sällan där finner sådana, som oförtjent dela brottslingens.

*Hvad för öfrigt angår sjelfva Dramens
Ämne, täcktes Läsaren påminna sig, at en
ganska stor skillnad ligger rum emellan en
Tragedie och en Gillsstugu-Dram; at denna
sednare, ehuru mindre stön, är mera sann;
och at detta Arbete är en Ynglings första
försök i Dramatiska vägen.*

sorg
laste
(till
slit
ssdåd
ss pu
stocka
ndska
e stra
la in
d än
orma
te ha
(Blat
gt Ha
s bör
olk,
n bar
e repri
älunda
ter! e
nka, i
at de

[Jela
li dö
is? —
ren ut
- Nå
ge! me
pu tran
ågot så
bratar
id berda
or dem,

ott, hv
len enda nåd jag bedja djerts af Dig!

FÖRSTA AKTEN.

Teatern föreställer Strömbergs rum.

FÖRSTA SCENEN.

STRÖMBERG. (*ensam.*)

sitter tankfull på en stol, tar ut fickan några Tolfskillingar, och håller dem i handen.)

Hela resten på 250 Riksdaler! För-
dömda spel! hvad är nu at gö-
ra? — Nej, Revange ska jag ha! —
men utan pengar finns ingen revange.
— Nå så måste man skaffa pennin-
gar! men hvar? — (*tänker efter nå-
gon stund*) — det skall gå för sig på
något sätt. (*Han öppnar kofferten, tar
därutur några klädespersedlar, sätter sig
vid bordet, och skrifver en förteckning öf-
ver dem.*) Min klocka — står i Sto-

ra Kyrkobrinken: min silfver Snusdo-
sa hos — — mycket låna de icke
på kläder — lät se — (tar papperet,
och skrifver). På 6 Öfverskjortor, in-
te als brukta — 24 skill.

stycket — — — — — 3 Rd. — —

Blå Fracken, spritt ny — 5 Rd. 16 sk.

Slängkappan — — — — — 12 — 32. —

6 Västar — — — — — 4. — — —

7 par Silkesstrumpor — 5.

Summa 30 Rdr.

(Stiger up.) — och med 30 Rdr kan
man hjälpa sig.

(Han tar batten och käppen, och
tänker gå borrt, då Lundgren i
detsamma säger in.)

ANDRA SCENEN.

STRÖMBERG. LUNDGREN.

LUNDGREN.

God morgon kära Brot! hvart
tänker du?

STRÖMBERG.

Jag måste ut, och skaffa pengar.

LUNDGREN.

För att spela borrt dem. Kära
du, det går aldrig väl. Naturen har

ej vanlottat dig; du har snille, vackra egenskaper — likväl slösar du bort din tid, förderfvar den vackra planen, som Naturens uphof nedlagt hos dig, för at gagna nästan och dig sjelf! — Bror, det duger inte! lät bli spell!

STRÖMBERG.
(med en missnöjd min, något sårad.)

Min herre! — edra predikningar komma något för sent — dessutom vet jag inte om någon har at blanda sig i mina affärer.

LUNDGREN.
(med stadig röst.)

Som ni behagar, min herre — men — (med en röst) — mins, då vi svör hvarannan en evig vänskap, erinra er, då ni sade: "Lundgren! länge sökte jag en vän; genom dig upfyllles min mångåriga längtan!" — då, Strömberg, då voro vi lif och själ! jag kunde omöjligen tro — (kastar en genomträngande blick på honom) — at vår vänskap skulle bli af så liten vaktighet — men — (bort kalle) — men ni har rätt, edra affärer angå ingen — förväl min herre!

STRÖMBERG. (Helt.)

Jag har än aldrig trugat min vänskap på någon — min herre! vänskapen lär visst icke varit så stor oss emellan, då et enda ord konnat uplösa den. — Nå, nå, det är gammalt och vant — man älskar blott för et befalla och herrska öfver sina vänner. (Går, men Lundgren stannar kvar.)

LUNDGREN (ensam.)

Nej Strömberg — du säger o-
sant — jag är din vän, du är förvil-
lad — jag skall tvinga dig, at sjelf
erkänna det — det är det enda straff
mitt hjerta fordrar. — Du skall bli
bra, jag skall följa dig på spåren,
och du får ej komma undan. (Han
ser förteckningen ligga på bordet.) Hvad
är detta? ja så! min gosse, du vill
bli handlande, och sälja dina kläder —
Nå, nå — (pause) en härlig spekula-
tion! bravo! du ska räddas, men
plågas först, och ditt hjerta skall
sättas på prof. (Någon klappar.) Stig
in!

TREDJE SCENEN.

DEN FÖRRE. IGELSTRÖM.

IGELSTRÖM.

(keypande)

Go morron, min hjertans herre!
är herr Strömberg hemma?

LUNDGREN.

Han geck nyss ut. — Om jag
inte misstar mig — så är det herr I-
gelström jag har den äran at tala
med — Ni har således affärer med
herr Strömberg?

IGELSTRÖM.

Jo, det är något smått oss e-
mellan — Ännu har jag väl intet haft
den äran at se min herre uti mitt
ringa hus — men om omständighe-
terna så skulle foga — (klappar bo-
nom på axeln) min herre, om ni be-
höfver — så hälsa på mig — jag är
inte ohjelpsam.

LUNDGREN.

Tack för tilbudet — men en
hjelpsam och god människa är sällan
rik; och ni är känd at vara det —

IGELSTRÖM.

Jag rik? Nej, min herre, at låna ut sina penningar på ränta, är just inte så lönande som folket tror —

LUNDGREN.

Men, hvareför inte?

IGELSTRÖM.

Man lånar på pant — nå, hvar förnuftig människa lånar så mycket som möjligt är, för at dra folket till sig — ty det fås äfven lån på assistancen för 8 å 9 procent; finge nu låntagaren icke mer i et privat hus, så vore han väl tokig, om han lante där, och gäfve en skilling på Riksdalern i månaden, som gör 25 Procent.

LUNDGREN.

Ni tar således 25 Procent — men då bringar Ni ju er nästa til Tiggarsstafven? Ni understödjer derjemtelästsinnighet — (het) — och likväl sägen ni er vara hjälpsam — huru många tusende tårar har icke er låga egennytta prässat ut många föräldrars ögon? Huru många goda ämnen, som kunnat bli nyttiga lemmar i staten, ha icke blifvit förderfvade, och

huru många äro de icke, som genom
en åtgärd tvärtom ligga staten til last?
säg!

IGELSTRÖM (*skrattar.*)

Jag tror, min herre, at ni hörer
til det svårmande släktet, som tror
på den nog väl tilltagne moralen: "ål-
ska din nästa som dig sjelf!" — Lik-
väl sa min Informator: "kära Igelström!
Moralen liknar kameleonten, som an-
tager alla färger — låt du ditt förnuft
beständigt vara din ledsagare — och
mitt förnuft säger mig, at jag — det
vill säga min egen fördel — är mig
sjelf närmast. Nå, nå, ni tror visst
annorlunda — Människorna äro olika
i sina grundsätser.

LUNDGREN (*Ironiskt.*)

Ni är en förnuftig procentare —
At älska sin nästa vore verkligen
stridande emot Procentare-förstånd.

IGELSTRÖM.

Min herre; jag skall visa er mot-
satsen. Om ni behöfver pengar, så
kom til mig, jag skall tjena er emot
25 procent — ödmjuka tjänare —
(*vill gå.*)

LUNDGREN.

Förlåt min herre! jag har angeläget at tala med er —

IGELSTRÖM.

Om jag bara slipper edra moraler —

LUNDGREN.

Det är icke min sak at genera folk — huru mycket är Strömberg skyldig er?

IGELSTRÖM.

Det är en sak, som endast kan angå mig och Strömberg. Jag har at fordra af honom, han är skyldig mig; och i anledning deraf, är frågan passande, huru mycket?

LUNDGREN.

Altför rätt — men då jag tänker betala hans skuld, lär väl frågan vara tillåten: huru mycket har jag at betala?

IGELSTRÖM.

(Tar fram plånboken, och letar i Strömbergs förskrifning.)

Ódmjuka tjenare, då har min gunstiga herre mycket rätt — (begränsar sig, och lämnar förskrifningen) — Trehundrade Riksdaler med 6 procents

ränta, det blir på 4 månader 6 Riksdaler.

LUNDGREN.

(*Tar fram penningar.*)

Således 306 Riksdaler; är det icke så?

IGELSTRÖM.

(*Emottar pengarne.*)

Min herres ödmjuka dräng — (*vill gå, men kommer tillbaka.*) — Herr Strömberg måste likväl vara säker karl, ty annars kunde ni inte betala för honom 306 Riksd.: är icke det sant? nå, nå, (*til Åskådarne*) til underrättelse linder, at herr Strömberg är en god och säker kund —

LUNDGREN.

Hör på min herre! Jag har en kommission åt er.

IGELSTRÖM.

Och den är?

LUNDGREN.

Jag är Strömbergs vän. Jag ser at hans affärer stå på elak fot — det är sant, han har förmögna föräldrar, men han har slagit sig på spel — och spel är grunden til allt ondt — jag vill dra honom ur äfventyret —

men han skall först låta känna dess elaka följder — han tänker låna på sina kläder — låna honom hi så mycket (möjligt) är, för att sätta honom ur stånd att kunna lösa ut dem. Jag är ansvarig för förlusten — här har ni afven något för besväret.

(LUNDGREN går ut.)

— **IGELSTRÖM.**

Det är väl ock godt, jag tackar; men vi äro ej vana att tro på blotta löften, behagar min herre lemnas mig det skrifteligen?

(LUNDGREN går ut.)

Åh-ja! men jag tackar klädes-
sedlarne hem till mig, och betalar er
summan med 10 procents vinst; är ni
nöjd?

IGELSTRÖM.

Ja.

LUNDGREN.

Men Strömberg får inte veta af
allt detta, hör ni det! — tyst! han
kommer.

IGELSTRÖM.

Ni kan vara säker, min herre.

FJERDE SCENEN.

DE FÖRRE. STRÖMBERG.

BRÖDBERG.

STRÖMBERG.

Go morron herr Igelström! Jag
var hemma hos min gunstige herve,
men hade icke den lyckan, at träffa
er —

IGELSTRÖM.

Förlåt, jag liknar deruti allt an-
nat folk, som aldrig äro hemma, då
de äro borta.

BRÖDBERG.

Ni är vid godt humör i dag —
(han blir varse Lundgren) — Ödmjuka
tjenare, herr Notarie, alltid så tank-
full, så spekulatif — er afvarsamma
opsyn, edra skrynklor i pannan tyc-
kas gifva tilkänna, at ni tänker på nå-
got stort — — — endera dagen hoppas jag,
at vi få ifrån trycket något märkeligt
foster af edert snille — Nå, Lavater
säger ändå sant: "Människo. ansigtet
är en talande tafel för Physionomisten
— Den lärdes är alltid märkt, stöter
något på melankolie."

LUNDGREN.

Och dårens på fräckhet och oför-
skämdhet — Farväl min herre.

STRÖMBERG.

(Til Lundgren.)

Å kära bror, du är så betlefrad;
man får knappt tala et ord, förän du
är i eld och låga — förlåt mig: du
som så gerna moraliserar andra, må-
ste väl veta sjelf, at moderation är
moralens hufvudregel — likväl — i
morse grälade vi lite, jag hade orätt;
men (*kramar hans hand*) förlåt mig!

LUNDGREN.

(Ser på honom.)

— Inte är jag ond på dig — jag
måste gå. (*Går.*)

FEMTE SCENEN.

DE FÖRRE UTOM LUNDGREN.

IGELSTRÖM.

Notarien Lundgren är en bra karl.

STRÖMBERG.

Det är han; men hur vet ni det?

Han lånar ju aldrig.

BRÖDBERG.

Hos herr Igelström kanske inte; men at aldrig låna, är för honom omöjligt; ty den gunstige herrn behöfver lika så mycke som vi. Det är sant, han spelar aldrig — men som jag hört. ossrar han ymnogt på Kärlekens och Bacchi altaren.

STRÖMBERG.

Jag försäkrar dig bror, at det är osant.

BRÖDBERG.

Men jag kan lämna bevis.

IGELSTRÖM.

Förlåt, min herre, jag har brott om; befaller herr Strömberg något, så är jag er ödmjuka tjänare.

STRÖMBERG.

Jag behöfver 30 Riksdaler på 14 dar; ty jag har än inte fått pengar — men väntar 500 R:dr hemifrån. Herrn kan få pant — se här. (*Lämnar bonom förteckningen.*)

IGELSTRÖM (*bockar sig.*)

Åh jo, til och med 50, om herrn så behagar.

BRÖDBERG.

Men bror, med 50 R:dr kommer du inte långt.

IGELSTRÖM.

Om herrn behagar, så kan jag låna er utom de 50, 200 R:dr på er förskrifning.

STRÖMBERG.

Jag törs inte låna mer, ty jag är skyldig er 300 förut.

BRÖDBERG.

Hvad gör det? Herr Igelström vet at du är säker, 200 R:dr mer eller mindre gör ingen ting.

IGELSTRÖM.

Åh nej.

STRÖMBERG.

Vill herrn då vara så god och skrifva.

IGELSTRÖM.

(Sätter sig och skrifver, lämnar sedan skriften åt Strömberg.)

STRÖMBERG (läser.)

"Sex månader efter nedanstående datum betalar undertecknad til sedelhafvaren, en summa stor 250 Riksdal. med löpande laglig ränta — Valuta bekommit — som härmed reverseras

— Stockholm den 4 Maji 1802. —
Men hvarföre utsätter ni datum med
6 månader förut, innan jag emottog
lånet?

IGELSTRÖM.

Det är ju klart, för att drä ränta
på 6 månader, som förmodligen utgör
mera än på 14 dagar.

STRÖMBERG.

Och jag tar lånet den 5 Decem-
ber, och Ni skrifver sedan den 4 Maji
6 månader förut.

IGELSTRÖM.

Dylika sedlar kalla vi löpande,
emedan de äro genast förfallne, och
kunna således löpa ifrån mig til Slotts-
Canzliet.

STRÖMBERG.

(Skrifver under.)
Nöden har ingen lag. (Til Igel-
ström.) Men det är likväl för hårdt.
(Lämnar honom Sedla.) Får jag nu
pengar?

IGELSTRÖM.

— Gubevars, är herrn missnöjd med
vilkoret, så kan vi väl låta bli hela
kommersen. (Vill gå)

BRÖDBERG.

(Håller bonom tillbaka.)

Åh nej, bli qvar, och räkna upp
penningarne!

IGELSTRÖM.

Som ni behagar — *(räknar pengar)*
— 190 Riksd. och 50 gör 240 Riksd.
Här äro de — ödmjuka tjenare. *(går.)*

SJETTE SCENEN.

DE FÖRRE UTOM IGELSTRÖM.

STRÖMBERG.

Han skulle likväl ha 10 Riksdaler
til — den egennyttiga varelsen.

BRÖDBERG.

Söta du, vid dylika tilfällen må-
ste man ej så noga se på styfvern;
vi gå dit straxt, och då skola vi väl
ha det dubbelt igen. I dag spela vi
på lilla hund.

STRÖMBERG.

Det är mig et dyrt kreatur! —
Nå lika mycket! än en gång — och
i sanning aldrig mera.

BRÓDBERG.
Har du lust at gå på spektaklet
i afton.

STRÖMBERG.
— Hyad spelas i dag?

BRÓDBERG.
Kåra du, när man går på spekta-
klet, så är sällan frågan om pjesen
som spelas, utan blott om den som
spelar, och är det så du menar, så
lofvar jag at du skall bli nöjd i afton.

STRÖMBERG.
Vi gå dit. — Men du sade nu
nyss, at du skulle bevisa, at Lund-
gren är en — — hvarmed bevisar du
det?

BRÓDBERG.
Korrt och godt. — I förtroende
sagte jag är din vän, och då bror,
känner jag mig vara skyldig at varna
dig för Lundgren. — I afton skal jag
visa dig att jag har rätt — men här
har du bevis, hur stor Lundgrens vän-
skap är emot dig — läs detta bref —
(Lämnar honom brefvet.)

STRÖMBERG.
Til Maria Lundblad! — (studier)
det är Lundgrens stil! (läser) "Ålskvär-

da Maria! Ändteligen har förnuftet se-
 grat öfver ditt tycke — — du har
 ändteligen själf funnit, at den liderli-
 ge Strömberg är ovärdig at bli älskad.
 Ja, han är det ty värr! i sanning —
 Äfven jag var hans vän — men sent
 nog, til min största skada, blef jag
 varse, huru ovärdigt han bar sig åt —
 jag känner det själf, huru sårande det
 är för et känslofullt hjerta, at öfver-
 ge sin favorit-idée — men nödvän-
 digheten fordrar det — Maria, förlåt!
 jag måste upriktigt bekänna, at det
 nästan fagnar mig, at finna Strömberg
 brottslig — du tänker väl: käre Lund-
 gren! det är uselt at tänka så — jag
 vet det; men, i sanning, människor-
 na äro så — en hvar är sig själf
 närmast; man älskar, en annan ligger
 hinder i vägen — allting är således
 välkommet, som undanrödjer detta
 hinder, man hinna då ändteligen til
 sitt älskade föremål — (*darrande*) man
 är lycklig. — Kära Maria, säg, hvar
 finnes den, som vore nog oegenyt-
 tig, at ej våga allt, för att bli lyck-
 lig? — (*han kastar brevet bort med*
en alfvarsam upsyn; til Brödberg) nej,

min herre, Lundgren har aldrig skrifvit detta — (*tar up papperet*) — detta blad är en helvetisk tekning, et nidingverk, omöjligen kan detta vara skrifvet af min bästa vän, af en Lundgren? (*resolverad*) Nej, Lundgren har visst inte skrifvit det!

BRÖDBERG.

(*Tar brevet, och visar honom stilen.*)

Så trödde äfven jag; men du känner ju hans stil?

STRÖMBERG.

Ja, men hur kom detta bref i dina händer?

BRÖDBERG.

Genom en nog besynnerlig händelse. Du vet, at i dag är Assessorns namnsdag: Sophia Lundblad bad mig författa några verser; jag gjorde det, och gick igår eftermiddags in i flickornas rum, just vid den tiden då de voro inne hos föräldrarne at dricka Thé: min afsigt var, at oförmodadt lägga dem på Sophias toilett, och surprenera henne, och då finner jag brevet.

STRÖMBERG.

Hur kom du at läsa en annans
bref?

BRÖDBERG.

Det var ju adresseradt til Maria,
din stil var det inte; jag, lik andra,
blef nyfiken — och läste.

STRÖMBERG.

Människor, människor! kan det
vara sant? — (*Med känsla.*) — Lund-
gren! kan ditt ansigte bedra? — Du,
i hvars sexåriga umgänge jag ej fann
et enda svek — i hvars hjerta dyg-
den och redligheten tyckas ha valt
sitt beständiga hemvist — (*Ömt*) äfven
du!! — (*Bittert*) Människan är den
första af Skaparens mästerstycken, så-
ledes lika så outgrundelig, som dess
Skapare sjelf — — (*med ifver til Bröd-
berg*) Herre, har ni flera bevis? up-
lys mig! jag kan omöjligen tro —
öfvertyga mig — finnas sådana män-
niskor? Äro de ens möjliga i Natu-
ren? — Ha! då vore det et säkert
bevis, at äfven allt ondt kan vara
til! —

BRÖDBERG.

BRÖDBERG (*sakta*.)

Jag märker den där dosis verkar bra nog; men litet starkare skadar intet — (*bögt*) här är äfven Marias svar — hon afsäger sig all vidare gemenskap med dig, och det lofvar hon med hand och mun. Nå, nå, det är väl endast en skriftlig hand och mun; men besinna, Lundgren bor i Assessorns hus — och då . . .

STRÖMBERG.

Hvad Maria beträffar, så är hon fruntimmer, och således lättrogen — men hvad säger jag? lättrogen? — Är det inte, ty värr, sant, hvad man säger om mig? — kan hon göra annat, än skilja sig vid et föremål, som alltid älskat spel och sina nöjen mer, än sin älskarinna? — Nej, Maria, ingen ting har jag at förebrå dig — du har rätt; men — länge nog har du känt min elaka sida, du skall äfven lära känna den goda — och du skall, du måste bli min — — (*vill gå, men värden kommer, viskar något vid honom, han går med värden, och säger åt Brödberg*) jag måste nödvändigt ut —

du träffar mig presis i på Riddarhus-
Torget. (Går.)

SJUNDE SCENEN.

BRÖDBERG (ensam.)

Första steget är gjort; för att
vara kurl, måste man öck sluta med
heder. Strömberg! du skall känna hur
farligt det är, at älska samma föremål
som jag. Skall jag föraktas för din
skull? — nej, aldrig! Kanske jag ska
duellera med dig; men det är ju för-
bjudet, och jag vill visst inte göra e-
mot lagen; så mycket mindre vill jag
det, som jag är så fasligen rädd för
stryk — Likväl smakar det så väl at
få hämnas, och det vill jag, det nö-
jet vill jag ej betaga mig. Planen
är uppgjord, Lundgren skall bli mitt
verktyg — och detta mordgevär skall
säkert sára ditt hjerta. (Går.)

Slut på Första Akten.

ANDRA AKTEN.

I Assessor Lundblads Hus.

FÖRSTA SCENEN.

MARIA och SOPHIA.

(De sitta och sy på bde.)

MARIA.

Har mycke är klöckan?

SOPHIA.

Nio, kära du! Vi få mycke främmande i dag! — man skall väl lite snygga sig, våra syster.

MARIA.

Strömberg kommer inte — Vet du, det är en besynnerlig karl, jag är öfvertygad, at han älskar mig lika högt som jag honom; tikväl sa' budet som skickades til honom, at han svarat med en alfvarsam uppsyn: "såg Assessorn, jag kommer inte!" — Den elaka människan, som icke ens lit hälsa mig (sorgen) jag fruktar —

SOPHIA.

Atthan är lik karlarne, således otrogen och obeständig. Nå, nå, det är en gammal regel, en karl som fäster sig vid et föremål, är et underverk i Naturen. — Då underverk nu för tiden äro altför rara, böra flickorna aldrig knota, och antingen nöja sig med världens vanliga skick, eller ock aldrig gifta sig.

MARIA.

Du dömmar nog strängt, min kära Sophia: har du glömt, hvad söta pappa lärde oss? — mina barn, säger han beständigt: i människohjertet finnas många vinklar; "låt här och där vara karlar, hvilka just icke äro så nogräknade at hålla sig vid sina gifna löften; så finnas likväl rätt många ibland dem, hvilkas löften och verkställighet alltid bli et och samma."

SOPHIA,

— Maria, du är kär, det märks nog — (til *Älskdarne*) och hvem vet icke, at då en kär flicka beskriver sin älskares egenskaper — älskarn sin älskarinnas — vi just få se en modell

af et Gudapar — (*smeker*) Stackars litten, du är fast — du är en fänge!

MARIA.

Den som älskar vara fänge, den som endast känner sig vara lycklig, när han med säkerhet vet sig vara det, är visst afundsvärd — (*med känsla*) lyckan, min syster, är en slaf af vårt tycke mitt tycke, min önskan, så vida de endast syfta på mig sjelf — utgöra onekeligen min lycka, då de vinnas.

SOPHIA.

Inte är jag kär, ej eller tänker jag blifva — men för at få så höga begrep som du, har jag just lust, at med det första förgapa mig i någon.

MARIA.

Din fjolla!

SOPHIA.

(*Tar en alfvarsam min.*)

Då påstår jag: allting kommer af ens tycke. Jag tycker, därför älskar jag — altså är kärleken en slaf af blotta tycket. Hvad tycker du syster om mitt tycke?

MARIA.

At du har et galet tycke — men
nu måste vi gå! — *(Maria stiger up,
dd Assessorn med detsamma kommer in.)*

ANDRA SCENEN.

DE FÖRRE. ASSESSOR LUNDBLAD.

(Flickerna springa mot honom.)

MARIA. SOPHIA.

God dag söta pappa!

ASSESSORN.

Tack mina barn! — *(til Maria.)*
Mitt barn, hvarföre så ledsen? — du
vet jag tål inte at någon är missnöjd
— se på bara — så tankfull, liksom
hade hon at tänka på något stort —
tacka vill jag min lilla Fia, som all-
tid är munter och glad!

SOPHIA.

Kära pappa, jag tror likväl att
min syster har orsak vara lite allvar-
sam; ty man ärnär ju gifta bort hen-
ne: visst är det inte något stort at
tänka öfver — emedan våra föräldrar

merendels anse denna omtanke såsom deras ovilkörliga ensak. Men det sätter litväl myror uti en adertonårig flickas hufvud.

ASSESSORN (*allvarsam.*)

Sophia, du går för långt med ditt skärut — har mitt fadershjärta förtjent denna obeskedliga förebräelse? — (*Med en faders belä känsla omfamnar han sina barn, med en fast blick på Sophia.*) Nej, mina barn, jag är Far, men ej Tyrann. Naturens ljufva känsla, som väckes uti et Fadershjärta vid åsynen af Barnens välgång, är min största njutning här på jorden.

MARIA.

Min Far!

SOPHIA.

(*Sophia med rårefulla ögon vill kasta sig för Fadrens fötter; men han bindrar det.*)

Kan min Far förlåta sin Sophia?

ASSESSORN (*ser glad på henne.*)

Jag tror du gråter! (*Torkar bort en tår.*) — *munter* Du har mitt Fadershjärta — här min hand!

SOPHIA.

*(Kysser med värma gubbens
band glättigt.)*

Nu är jag glad igen!

ASSESSORN.

Kom mina barn! — du Maria
kan sätta fram en stol — vi ska pra-
ta lite med hvarandra — *(de sätta sig)*
det är skönt väder i dag!

MARIA.

Solen gratulerar Er, min Far,
på Er namnsdag!

ASSESSORN.

*(Smeker och klappar henne på
kinnbenet.)*

Och du är så vacker som sjelfva
solen! Ser du, jag kan också vara
galant.

SOPHIA.

Kanske pappa vill tala med syster
emellan fyra ögon — *(lyfter sig något
ifrån stolen)* säg?

ASSESSORN.

Det vore väl så — men du är
redan stor nog, at höra på vårt sam-
tal — *(til Maria)* säg, min dotter —
var uprigtig emot din Far — älskar
du Strömberg?

MARIA.

Om min Far tillåter — (*Hon slår ned ögonen, och stammar fram*) jag ...

ASSESSORN.

Om jag tillåter? — I dylikt fall, min dotter, råder du om dig sjelf! — Jag känner min pligt som Far, jag känner äfven ditt åliggande som barn — men då föräldrar vilja gifta bort sina döttrar, så skall det gå til på följande sätt: "mitt barn, vill du gifta dig? — svar . . likväl något långsamt och blygt — "ja! — Huru heter föremålet för ditt hjerta? — svar (*ser på Maria*) Carl Strömberg, Sekter vid Kammar-Kollegium! — Nå, (*står up och omfamnar Maria*) du har mitt bifall, Gud välsigne er! säger jag, och därmed ä prosessen slut — —? hvad säger du, min Fia?

SOPHIA.

Förlär, min Far! när jag en gång blir kär, skall jag med mera visshet kunna svara på frågan. Men se herr Brödberg!

TREDJE SCENEN.

DE FÖRRE. BRÖDBERG.

BRÖDBERG

Go morron, Herr Assessor, jag gratulerar — (*kysser flickörnas band*)
hur mår mitt herrskap?

MARIA och SOPHIA (*niga.*)

Rätt bra herr Advokat-Fiskal.

ASSESSORN.

Nå, jag får väl den äran at se er
til middag hos mig.

BRÖDBERG.

Nej jag tackar, jag har inte tid.

ASSESSORN.

Som ni behågar: jag krusar aldrig för mina vänner. Hur mår Strömberg? — Jag lät bjuda honom til mid-
dagen; men han svarade min piga nå-
got trumpet: "säg Assessorn, jag kommer inte!" han kan ju låta bli at
komma, och likväl vara höflig! Jag
väntar hans Far i dag. (*Då han går*)
Säg honom, at jag är rätt ond på ho-
nom. (*Går.*)

FJERDE SCENEN.

DE FÖRRE UTOM ASSESSORN,

BRÖDBERG.

I dag kan Strömberg visst icke komma.

MARIA.

Hvarför inte?

BRÖDBERG.

Han har förfall.

SOPHIA.

Förfall?

BRÖDBERG (*Låtsar gå sin väg*).

Ödmjuka tjenare! jag har brottom.

MARIA.

Nej, ni ska säga hur det står til.

BRÖDBERG.

Vore mamsell ensam.

SOPHIA.

Jag förstår (*Säga til Maria*) *akta dig för den ormens gift; jag känner honom. (Med en föraktelig blick på Brödberg)* Er tjenarinna! (*går.*)

FEMTE SCENEN.

BRÖDBERG. MARIA.

BRÖDBERG.

Vänskapen som mitt hjerta hyser

för Er, är gränslös; — jag kan således omöjligen undgå at upptäcka alt för Er, och varna Er för Strömberg!

MARIA.

Umgås inte min herre med Strömberg som en vän?

BRÖDBERG.

Dylika vänner har man tusentals här i Stockholm. Man kommer i sällskap med okänt folk, dricker och blir munter; någon sticker fram glaset: "skål bror!" hvem kan neka? — likväl, mamsell, varar ej vänskapen längre än ruset; när det gått ur hufvudet, är äfven vänskapen borta.

MARIA.

Man säger likväl: min bror, min vän, — ehuru dock efterer egen bekännelse, hjertar alsinte känner dessa namn.

BRÖDBERG.

Hvarför inte? Man vill gerna gälla för en man af verld — man ska väl vara höflig?

MARIA (*ser starkt på honom*).

Men ni, min herre — ingen ting är odrägligare, än en höflig och kultiverad osanning.

BRÖDBERG.

Alldeles. Jag åtminstone känner liksom dolkstygn vid hvårt ord jag nödgas framföra i dylikt afseende — ty förstållningsgåfvan är visst icke min sak — men vid vissa tillfällen måste man —

MARIA.

För at följa allmänna smaken, kan tänka! Verlden är fin nu för tiden — är det icke så?

BRÖDBERG.

Deremot är människohjertat alt för plump och rätt fram — (faller på knä) Maria! jag älskar Er!! (tar hennes hand, som hon drar tillbaka.)

MARIA.

Ni vet, at jag redan valt föremålet för mitt hjerta — stå up min herre! (Lundgren stiger in i detsamma) Välkommen, min Kusin! du har varit nog länge borta — har du träffat Strömberg?

LUNDGREN.

Ja — men — (blir Brödberg varse) Min herre tyckes vara inästare i den konsten at stifta oemighet.

BRÖDBERG

Jag förstår er inte, herr Filosof. At vara nåsvis utvisar en alt för dålig Karakter, och i följe deraf en svag tänkare. (*Går hastigt ifrån Scenen.*)

SJETTE SCENEN.

LUNDGREN. MARIA.

LUNDGREN.

Strömberg har fattat några miss-tankar på mig. Gud och alla som känna mig, veta, at jag är oskicklig til alt bedrägeri! . . . Den der gunstige herr Brödberg måtte just vara en ärkebof! . . . at människorna likväl kunna så urarta, förnedra sig under djuren, och finna et nöje däri at sätta sina medmänniskor i harnesk emot hvarandra!!

MARIA.

Men hvad kan Strömberg ha emot dig?

LUNDGREN.

Det vet jag inte; men han undviker mig öfveralt.

MARIA.

— Strömberg, är sig alsinte lik mer — tusende gånger sade han mig: Maria, jag känner ingen större sällhet, än at vara i ditt sällskap! — sjelfva sällheten måste förekomma er, mine herrar, såsom tråkig, då man dagligen ej har annat, än det eviga et och det samma. Nu ser jag honom ganska sällan — likväl, Kusin, älskar jag honom mer än någon annan.

LUNDGREN.

Var säker, at han älskar dig lika så högt. Strömberg är och förblifver en bra karl, oägtadt hans små ungdomsfel — jag nödgas medge, at hans upförande just inte är så, at det anstår en yngling af hans kalité; men med allt detta är ändå ingen ting förloradt: et godt träd, min Kusin, förvissar oss likväl om god frukt; vi böra ej falla modet vid några års missväxt.

MARIA.

Jag älskar honom; jag hoppas således allt godt, i anseende til denne älskade person — men hvem vet? — hans hjerta, fruktar jag, är borrt-skämdt.

LUNDGREN.

Så långt har det än icke gått — lika mycket, jag är ansvarig, at det aldrig ska komma så långt. Assessor Strömberg är kommen, jag såg honom nyss på Västerlånggatan med morbror: de äro förmodeligen snart här — hvar är Kusin Sophia?

MARIA.

Den der elaka Brödberg körde bortt henne.

LUNDGREN.

Å nej, hon visste väl at jag skulle komma. — Maria, jag har länge varit din vän och rådgifvare, var du nu min!

MARIA.

Hjertans gerna.

LUNDGREN.

Du vet vi upfostrades tillsammans, vi deltog i alla våra barnlekar, den enas sorg var den andras bekymmer, den enas önskan den andras vållust at uppfylla. Minns du, när jag klef up i stora äppelträdet, för att hämta ett äpple åt Sophia?

MARIA.

MARIA.

Någ minns jag det — och du föll ner hufvudstupa — hur Sophia skrek, gret, och bragte hela huset i allarm.

LUNDGREN.

Och likväl var det bara lappri. —

MARIA.

Et vackert lappri! Du hade et stort hål i hufvudet — du kunde ju inte tala på en timmas tid?

LUNDGREN.

Jag feck feber — Sophia vakade dag och natt vid min säng — när Doktern kom, så öfverhopade hon honom med sina frågor: "blir han snart frisk?" — morbror sa då: "mitt barn, håller du af honom?"

MARIA.

Och Sophia svarade ja! — räckte Lundgren sin hand — herr Lundgren feck feber igen, och kramade hennes hand med all sin hetta — pappa sade: "det blir et ägta par! är det icke så? gamla historier — hvad (menar du med alt detta?

D

LUNDGREN.

Du vet, vi voro då endast barn;
men mitt hjerta säger mig, at denna
barnsliga vänskap har förvandlat sig!

MARIA.

Jag förstår! men hvad kan jag
göra dervid? . . . ty jag försäkrar,
ingen annan kan läsa eller förstå hjer-
tats språk, än den, hvartil det talar!
— jag skall ropa in Sophia! (*lämnar
gå.*)

LUNDGREN.

Grymma! har jag förtjent detta
bemötande? har jag någonsin skäm-
tat med din kärlek? — (*Strömberg
kommer sagta in, men observeras ej af de
närvarande*) Maria! bästa Maria! —
(*faller på knä*) var min tolk! — uttryd
mina hjertans tankar!

STRÖMBERG (*gapskrattar*)!

Ha . . ha, ha, det kallar jag vara
vän! (*Går hastigt ifrån Scenen, och
slår igen dörrén.*)

LUNDGREN,

(*springer hastigt upp*)
Strömberg! Strömberg! tro inte!
(*Går efter honom.*)

SJUNDE SCENEN.

MARIA (*ensam.*)

En besynnerlig händelse! men
 alsintē farlig! — Är detta nog för ho-
 nom, at, utan all vidare ransakning,
 erkänna mig brottslig, och för alltid
 öfverge mig? — nå, nå, må göra! —
 min förlust blit i sanning dräglig! —
 Nej, Strömberg! öfverge mig inte!
 besinna — jag älskar dig mer än mitt
 eget lif — jag är ju så oskyldig —
 kan ju omöjligen vara brottslig emot
 den jag älskar — jag vill göra allt —
 öfvertyga dig — bevisa min oskuld —
 du ska — du måste bli min — fy,
 Maria, det anstår en hederlig flicka
 altför litet, altför litet, at så där tru-
 ga sig på en karl — men jag älskar
 honom — jag älskar mig sjelf — jag
 vill bli lycklig! — (*Går.*)

Det är bra jag tröstar dig!

BRODERBERG.

Här är min hederlig broder,
 så öfvermod — — hvad har hänt?
 — — — — —

ÅTTONDE SCENEN.

Teatera förändras til Strömbergs Rum.

BRÓDBERG (*entrar*.)

Jag spelar min rol förträffligt —
det är nog sant — dylika roller kal-
lar man elaka — men hvarföre? — jo
odugligt folk är alltid afundsjukt —
at kunna vara rätt elak, bör man va-
ra öfverdrifvet skicklig, och huru få-
åro det? Denna flicka är hvarken mer
eller mindre än flicka — smickra hen-
ne, gör henne genom ditt sladder be-
hagsjuk — och du blir segervinnare —
ja — men tyst, han kommer —

NIONDE SCENEN.

DEN FÖRRE. STRÖMBERG.

STRÖMBERG.

Det är bra jag träffar dig!

BRÓDBERG.

Hur så min hjertans bror, du är
så upretad — — hvad har hänt?

STRÖMBERG.

(med råder i ögonen.)
Du har tyvärr rätt, Lundgren är
en bedragare, en elak människas, na-
turens missfoster *(med smärta)* på jor-
den fins ingen sann vän!

BRÖDBERG.

Det är något för långt — dessut-
om har jag rått dig, at söka en sådan
i himlen; bror, jag tycker aldrig om,
at man dömtner alla för en enda fel
— *(röcker honom handen)* jag är din vän
— framtiden skall lära dig at känna
mig — vet du, jag såg genast på den
där gunstige herr Lundgren, at han
var den du nu sjelf vet han är.

STRÖMBERG.

Ne, känner jag honom. *(Slott-
Canzli-Betjeningen stiga in.)*

FÖRSTA BETJ.

Förlåt! *(visar på Strömberg)* det
är ju herr Sekter Strömberg?

STRÖMBERG.

Ja.

FÖRSTA BETJ.

*(Tar ut en papper och baci
kar sig.)*

Jag har et lite utslag på herrn,

STRÖMBERG.

Men jag har inga pengar!

ANDRA BETJ.

Då är herrn så god och går med
til gillstugan.

BRÖDBERG.

Hur stor å summan? man måste
väl kunna betala der där lapprit?

FÖRSTA BETJ.

Inte så lapprigt — 562 Riksdaler,
19 skill. 3 runst. med omkostningar
och laglig ränta, har herrn at betala
— eller ock —

BRÖDBERG.

Vill ni vänta til dess jag går hem?

SLOTTS-CANZ. BETJ.

Inte ha vi tid dertil. Vi ha än.
nu i dag at verkställa två utmätningar,
och tre bysättningar.

STRÖMBERG.

Lemna mig två timmars delation.

BETJEN. (båda.)

Nej!

STRÖMBERG.

Kom med mig på et ställe. Ni
ska få 2 Riksdaler för besväret.

(Brödberg vinkar åt dem.)

BETJ.

Nej herre — kom, eller vi gå
— efter vakt.

BRÖDBERG.

Jag beklagar, at jag inte kan
hjelpa.

TIONDE SCENEN.

DE FÖRRE. VÄRDEN.

VÄRDEN.

Mine herrar, jag hoppas, att ni
inte röra vid något här i rummet. —
ty jag har at fordra hyran för et helt
kvartal.

BETJ.

— Åh nej — vårt utslag, är bara til
bysättning — kom herre!

BRÖDBERG.

Bror, var inte så nedslagen —
inte är det så stor skam at komma på
gillstogan — mycke rikt och förnämt
folk ha suttit där — det värsta är lik-
väl at din far är i staden — och alt-
sammans är bara Lundgrens anstal-
ter!

STRÖMBERG.

(Til Slott. Canzli. Betjeningen.)

Ni kan väl vara så goda och fö-
ra mig med en allena, två gör bara
upseende — —

BETJ.

Det gör vi inte — kom nu her-
re, eller ock —

STRÖMBERG.

(Slår sig för pannan.)

Se där följden af et onyttigt och
skadeligt lefverne! (Går.)

BRÖDBERG.

Ha, ha, ha! bravo! nu måste jag
fort ut på gatan; säga åt både kände
och okände: se der går Sekteraren
Strömberg med Slotts. Canzli. Betjen-
ter och föres til gillstugan. Assessor
Lundblad, Maria och hennes far —
alla måste genast veta det! (Går.)

Slut på Andra Akten.

TREDJE AKTEN.

Teatern föreställer Gillstugan. Långhals, Edlund och Supström sitta vid et bord och spela polskt pass. 2 Buteljer Öl stå på bordet; de spela om dem.

FÖRSTA SCENEN.

LÅNGHALS.

Den tar jag med åsset, och spelar mina två svarta pampar, och vinner som ingen ting. Supström du får dasken.

SUPSTRÖM.

Må göra! slå i et glas Öl åt mig, bror Edlund! (*kastar bort sina kort*) Nu spelar jag inte mer i dag (*dricker*) våra kreditorers skål!

EDLUND.

Hin dricka deras skål, men inte jag — nu ska vi räkna. Ölet kostar 20 styfver — dasken gick til i skilling — 5 daskar göra 5 skill. jag har två, du Supström har tre, och Lång-

hals alsingen, det är en lycklig ost! här äro mina 2 skillingar; men jag har inte annat än banko — måste väl få mig två styfver i lage. (Säger i stället för Agio.)

LÅNGHALS (ser ut genom gallret.)

Vet ni vi få främmande; — där komma de i antågande med en — hu hvad han ser ut! den kommer visst för första gången hit — visst är det hårdt at sitta här som en tjuf eller missgerningsman, då man likväl inte gjort annat, än lemnat det obetaladt, som man ej kunnat betala.

EDLUND.

Detta band är likväl nödvändigt, för at bibehålla almånnas krediten, och utkräfvat af den som kan, men likväl icke vill.

LÅNGHALS.

Lagen är både nödvändig och riktig; men at äfven procentare och omånskliga kreditorer — hvilka endast finna et nöje deri, at plåga sin fattiga nästa, utan at sjelfve vinna sit ändemål — at äfven desse nödvändigt måste njuta lagens beskydd: det är hårdt likväl. Godman har redan sut-

tit här i 3 års tid — hvem kan na
mera tro at han inte vill — likväl
plågas den stackären — och utom ho-
nom (*tärkar borret en tår*) en hustru
med sex barn — —

ANDRA SCENEN.

DE FÖRRE. VAGTMÄSTAREN.

STRÖMBERG.

VAGTMÄSTAREN.

I gröna kammarn, herr Sekter!
— Bror Edlund du får en kamrat —
(*Til Strömberg.*) Här har Herrn 2 skilli-
i banko, hos mej fås mat, och rätt
godt svagdricka.

STRÖMBERG.

Lämna de två skillingarne åt den
som mera behöfver dem, än jag —
skulle jag kunna få vara ensam?

VAGTMÄSTAREN.

Som ni behagar. — Edlund, vill
du vara god och lämna herrn — —
(*kloppar Strömberg på axeln*) låt bli at
vara så sorgsen, inte ä det farligt at
vara här, här man pengär, så lefver
man här lika så väl som i staden.

LANGHALS *tar af sig nattmöran.*

Förlåt mig herr Sekter, jag är ålder-
derman på stället. Det är et gammalt
bruk här, at så snart någon kommer
hit, så ska han traktera.

STRÖMBERG *(med mörk uppsyn.)*

Ja så — rätt gerna, om herrarne
endast nu behåga lemna mig i fred!
(De gå.)

ALLA.

Far väl så länge.

STRÖMBERG.

(Sätter sig tankfull på en stol.)

Och min far är i stan! — Min
far, du som alltid grundade på mig
din sällhet här på jorden — jag som
altid var din enda belöning för alla
dina mödor — skal just jag såra ditt
ömma fadershjärta — *(Pause; står up)*
Grusligt krossande tanke! — ack min
Far! du som med största omsorg vår-
dade min ungdom! du som först led-
de mig, genom ömhet och kärlek på
dygdens och moralens bana! — du
som alltid sjelf nöjd såg på mitt o-
skyldiga joller, och med all faders-
känsla utropade: "Se här min ålder-
doms stöd! sällheten på mina gamla

dar!" — (*bittert*) Lätttrogne gubbe!
 kasta hit en blick på din son! — se
 mitt tilstånd! — och vakna up från
 din ljufva dröm! — vakna och se! —
 (*förtviflande*) jag, förr ditt enda hopp
 — och nu din bödel — (*gömmer sitt
 ansigte*) Hvälfvare af jordens öden! är
 det du, som orsakar hela vår qandel?
 — Du (*försatt i en djup svind
 med sig sjelf — sedan med häfvan några
 steg tillbaka.*) Jag rasar — nej förlåt —
 det anstår mig inte at klandra Dina
 visa anstalter — Naturens pragtfulla
 tjusning, som öfver alt ligger utbredd
 för vår syn, är ju säkraste beviset af
 Din faderliga välvilja emot människo-
 släktet! — Du är så stor och mächtig,
 jag deremot så liten och svag! —
 Skall masken i stoftet höja sig öfver
 sin faststälde gräns — klandra dens
 göromål, som omöjligen kan åstad-
 komma annat än godt? — — Stilla
 dig, knota icke, du mitt sårade hjer-
 ta! — (*ndgot tillfredsmäld*) jag lider —
 grusligt pinas jag af egen förebräelse
 — Men, än har jag ej gjort annat än
 svaghetsbrott! — (*med värma*) Gud
 vare låf! — o min Far! än har din

son inte glömt ärans och lagens plig-
ter! mitt samvete är rent. — (*lång
paus*) Trösta dig, gubbe! du har åter-
funnit din son. Dygd, Natur och
Oskuld! lifligt känner och dyrkar mitt
hjertera dessa namn.

TREDJE SCENEN.

DEN FÖRRE. LUNDGREN.

STRÖMBERG.

(*Stundar vid hans åsyn. Sagta.*)

Den grymheten går för lågt —
(*koll*) er tjänare, herr Notarie! — var
god och sitt — jag är emot all för-
modan vid rätt godt lynne i dag —
(*skramlar*) det fagnar mig just at visa
mina gamla vänner, at Strömberg är
karl, som kan finna sig i alt — han
faller ej modet så snart — dessutom
är ingen ting så hårdt, som at se sin
vän vara otröstelig i motgången —
(*alfvarsam*) min vän ser således, at jag
ej behöfver någon tröstare — jag tack-
kar eljest för visiten — ehuru, som
ni ser, den var aldeles onödig. —
(*Står up.*)

LUNDGREN.

Tillåt mig likväl en enda fråga.
STRÖMBERG.

Den fordrar et svar, och svaret
kanske igen en fråga — och jag är just
inte fallen för . . . at inlåta mig i nå-
got samtal.

LUNDGREN.

Min herre — jag vet at man har
gjort mig misstänkt hos er; kanske ni
tror er äfven ha bevis at jag är brott-
slig — men jag vet mig vara fri . . .
och kommer således inte för at truga
mig til er vänskap, utan blott för at
bevisa, at jag inte är någon bedragare.

STRÖMBERG.

Alt det är ju onödigt, min hjer-
tans herre . . . nog af, jag känner er
. . . under hvilket namn? . . . det kan
ju också vara lika mycket, hvad en
gillstugu inneväånare tänker om er!

LUNDGREN (förbörnad.)

Ni går för långt . . . ni är ovärdig
all den möda jag gjort mig för er . . .

STRÖMBERG.

Går jag för långt! tror ni, det ni är
nog fintlig, för at vara så utstuderad.

LUNDGREN.

Utan förbehåll min hette! säg, hvad har ni emot mig? Om ni någonsin haft eller ännu äger mindsta gnista af en redlig man . . . så besvär jag er vid allt hvad heligt är för ert hjerta — säg fritt, hvad har jag gjort?

STRÖMBERG.

Hur mår er nu varande fästmo, Maria Lundblad?

LUNDGREN (*skrattar.*)

Hon mår rätt bra. Hon bad mig lemna detta bref åt er. (*Lemnar brevet*) Jag hoppas at detta papper skall uplysa för er allt.

STRÖMBERG.

(*Öpnar brevet, och läser.*)

"Grymme, älskvärde Carl! vill du för alltid öfverge mig? Du svor mig en evig trohet . . . tre månader äro knapt förflutna, och jag är redan glömd!" . . . (*Til Lundgren*) bror, säg henne, at mitt hjerta ännu hyser samma kärlek til henne — samma — förlåt! Herr Notarien kan vara god och säga til Maria, at mit hjerta aldrig kan glömma henne.

LUNDGREN (*med tårar.*)
 Carl! ditt hjerta förråder dig. . .
 hvarföre ska vi då längre misskänna
 hvarandra?

STRÖMBERG.
 Om Maria också gjorde det jag
 tror, så är hon ursäktad . . . men ni?

LUNDGREN.
 Läs vidare!

STRÖMBERG (*läser.*)
 "Mitt hjerta är aldeles ditt; deri
 finns ingen vrå, som icke uplifvas en-
 dast genom åtankan på dig. Carl!
 blott du är mitt hjertas regent; likväl
 blir jag så grusligen misstänkt, och
 hvarföre? . . . Du såg Lundgren för
 mina fötter, den elake Brödberg, som
 förmodeligen svårtat honom, för att
 vinna sin elaka afsigt . . . Du är ock
 nog svag, at misstro denne din redli-
 ge vän . . . och mig, din intil graf-
 ven trogna älskarinna . . . (*Strömberg
 förråder en stor strid emellan känslan och
 bögmödet, då han ömsom ser på Lund-
 gren, ömsom på brefvet; han läser följ-
 jande uti en darrande och blygen ton*)
 "I sanning, Lundgren är din vän, han
 kände dina affärer; likväl feck jag ej

förr veta det, än då den nedrige Brödberg underrättade mig derom. Just nu kom han hit; med glädjerop sade han dessa ord: Ser ni, mamsell! hvad sade jag . . . Nu är han på gillstugan! — På Lundgrens trägna böner skrefs detta bref . . . jag tilstår, at det skedde ogärna; ty att så aldeles förödmjuka sig, är just inte passande för en hederlig flicka . . . men en sann kärlek kan förmå till all ting. Med här jag ej at säga dig . . . Lundgren kan uplösa hela gåtan.

Din beständiga Maria."

STRÖMBERG.

(Efter någon stunds betänkannde.)

Skref bror aldrig något bref til Maria?

LUNDGREN.

Jag? nej! hur kom du på den tankan?

STRÖMBERG.

Emedan jag såg et sådant bref, skrifvet af din egen hand.

LUNDGREN.

Får jag se detta bref?

STRÖMBERG.

Brödberg har det.

LUNDGREN.

Jasså. I korthet, bror, du är bedragen, och saken är så: Brödberg är antingen kår, eller rättare sagt: han hyser en nedrig kärlek för Maria — Du slog honom ur brädet hos henne — se här grunden til hans oförsönliga hat emot dig — Hans elaka, i grund förderfvade hjerta svor din undergång — han kände sig nog svag, at offentligén förklara sig emot dig, derföre nyttjade han den almänna nidingsslisten, at under vänskapens larf förgifta ditt lugn. — Allt det där är hans förställning — tacka Gud, at du slapp honom för så godt köp! Nu mera? vet du, at akta dig för honom.

STRÖMBERG. Håll god!

Hvem har löst ut min förskrifning hos Procentaren för 300 Riksd.

LUNDGREN. En annan naling!

Jag, äfven som dina kläder; men jag hade ej annan afsigt därmed, än ditt eget väl — (skrättor) ser du, här har du din förskrifning, han är än icke upvist i Slotts-Kanzliet, och dina kläder ligga hemma hos mig, utan at någon har sett dem.

STRÖMBERG.

Således har du inte låtit arrestera mig — hvem då?

LUNDGREN.

Just Bröderberg — det feck jag veta af Berjeningen.

STRÖMBERG.

Det är ungefär blott en timme sedan jag bysattes — huru feck du veta det så fort?

LUNDGREN.

Vi äro ju vänner igen; inte behöfver jag skämmas för dig — säg?

STRÖMBERG (*kramar hans hand.*)

Åh ja! — utan förbehåll, bror!

LUNDGREN.

Du vet, at jag håller af Sophia — hon höll också alltid af mig —

STRÖMBERG.

Likt tvänne barn, som upfostras tilsammans.

LUNDGREN.

Bror, jag har aldrig varit kår; men nu, vet du . . .

STRÖMBERG.

Är du kår i Sophia; nå, lycka til!

LUNDGREN.

Ja, det är jag. Vet du, när vi spela nattlekar, så är jag just glad,

och det blott för möjligheten, at få en kyss af Sophia. Kan du nu tvifla på min kärlek?

STRÖMBERG.

Visst inte. Til saken!

LUNDGREN.

Jag anförtrodde mig til Maria. Hon skämtade — jag bad henne vara min tolk hos Sophia — Se där, orsaken, hvarföre jag låg på knä för Maria.

STRÖMBERG.

Nå!

LUNDGREN.

I detsamma kom du in — Jag såg dig, märkte genast, at du kunde hysa misstankar, jag sprang efter, men du var borta — jag et, tu, tre til ditt logie; men träffade ingen mer än Brödberg —

STRÖMBERG.

Nå, hvad sade han?

LUNDGREN.

"Notarien söker väl Strömberg; men han är vid Riddarhus-Torget, och hvad han gör där, kan herr Notarien lätt finna!" — Jag sprang dit som en ljungeld, men förgäfves — jag råkade dig inte — — och i det:

samma kom herr Brödberg springande, och var så andtruten. "Vet herr Notarien, sade han, Strömberg sitter på gillstugan!"

STRÖMBERG.

Detta vilddjur!

LUNDGREN.

Jag genast hem — förtrodde Assessorn hela händelsen —

STRÖMBERG.

Hvarföre gjorde du det? det tje-
nar endast at skämma mig.

LUNDGREN.

För tusand! jag hade inga pen-
ningar; och dessutom är det inte far-
ligt för morbror, ty han håller ver-
keligen af dig — men den där Bröd-
berg hade redan varit där, och utsat-
tit det för hela huset — lyckligt nog,
at din Far än inte vet något.

STRÖMBERG.

Det är väl rätt bra; — men han
skall veta allt — Jag vill kasta mig
för hans fötter, och bly . . .

LUNDGREN.

Det kan du göra. — Jag feck
565 Rddr. öfvertalte Maria, at skriva
dig til — med brefvet i den ena, och

penningarne i den andra handen, sprang jag up til Öfver-Ståthållare-Embetet, betalte, feck en Slotts Kanzli Betjent med mig, och nu är du fri, Bror!!! Se här!!!

STRÖMBERG (*omfamnar honom*)

Kan du någonsin förlåta mig?

LUNDGREN.

Om jag kan? Jag är väl Lundgren — ty jag är din vän, bror! — (*omfamnar honom.*) Vänta! Skulle du någon gång ha lust at kasta dig för min Sophias fötter, och jag får se det — så lofvar jag dig, at du inte slipper så lätt. Kom nu!!

STRÖMBERG.

Min skuld til Brödberg var endast 300 Riksdaler — han vann på spel, och jag gaf honom min revers, ehuru väl jag hade mycket at göra, innan han tog emot honom.

LUNDGREN.

Men han tog honom likväl? — kunde du då inte se, at karlen var en skålm? (*Någon i förmaket börres fråga efter Sekter Strömbergs arrestrum*) Om jag ej misstar mig, så är det han.

STRÖMBERG.

Ja, det är han: fort in i rummet här — nu skall jag roa mig med gunstig herrn.

FJERDE SCENEN.

STRÖMBERG. BRÖDBERG.

BRÖDBERG.

Jag måste väl se, hur du mår här. Vet du jag sprang omkring i hela staden, för at skaffa ihop de lumpna 563 R:dr; men omöjligt!

STRÖMBERG.

Jag hoppas väl, at ingen vet, at jag sitter här?

BRÖDBERG.

Kära du! utaf mig visst ingen — men då Lungen tänker skämma ditt rykte — så är jag säker, at han redan trompetat ut det på alla torg. Men nu ha vi intet tid, at tala om denna saken. Jag begriper inte, du är så lika nöjd — hur skall du nu slippa ut?

STRÖMBERG.

STRÖMBERG. — Gillstugan kallas tålamo-
demien — man måste skicka sig uti
alt — Jag har likväl lust at se, hur
långt den nedrige Lundgren kan gå.
Jag har lust at skriva til honom —
hvad tycker du?

BRÖDBERG. — Det vore at aldeles förnedra sig
— (sagta) eller at gåtan alltför fort
bli upplöst, och det hör inte til min
plan!

STRÖMBERG. — Förlåt mig — jag kommer strax
— (sagta) Lundgren måste oförmärkt
komma in — (högt) Jag kommer ge-
nast tillbaka. (Går.)

FEMTE SCENEN.

BRÖDBERG. (ensam.)

Min role torde snart slutas —
tills dato är det bra — men ett godt
slut — och då först kan man säga,
at man spelat bra — Efter min tanke
vore det bäst, at nu genast släppa ner

Ridån — jag gjorde hvad jag möjli-
gen kunde. Han skulle til gillstugan
— han är ju nu där. Tiden kanske
gynnar mig, at gifva honom et här-
dare slag — til dess — basta! — jag
spelar inte längre; det är ock klokast
at sluta, när man vinner — och se-
dan aldrig våga sig i något spel, som
hotar med förlust. Tiden är inne, at
vända kappan åt andra sidan, och så
i all tysthet gå sin väg — (*Lundgren
stiger in.*) den kommer mig i oläglig
tid! (*Tänker g'd.*)

SJETTE SCENEN.

BRÖDBERG. LUNDGREN.

LUNDGREN.

Hvar är Strömberg?

BRÖDBERG.

(*I det han g'dr.*)

Han kommer strax.

LUNDGREN.

(*Uppehåller honom.*)

Vänta litet, herre! jag har nå-
gra ord at tala med er.

(BRÖDBERG.)

(Sliter sig ifrån honom.)

Men jag har inte tid at tala med
hertn.

LUNDGREN

(Tar bårde i honom.)

Men ni måste stanna!

BRÖDBERG.

Det där kallar jag öfvervåld, min
herre!

LUNDGREN.

(Sätter rigeln för dörren, tar ur
fickan en oladdad pistol, sätter
den Brödberg för bröstet.)

Nu äro vi ensamme — jag har
så anstaltat, at ingen skall störa oss.
Strömberg är om all ting underrättad
— (Brödberg bleknar och darrar.) —
svara nu på mina frågor! jag känner
dina bostreck — svara! — den mind-
sta osanning kostar ditt lif!

BRÖDBERG.

Om ni är en rättskaffens man, så
bör ni söka ersättning genom lagens
åtgärd; men inte genom våld!

LUNDGREN.

Hvar är brefvet, som du föreger
mig ha skrivit til Maria?

BRÓDBERG (radd.)

(Hvilket brev?)

LUNDGREN

(med låtsade alfvär, och pistolen
förfädd för hans bröst.)

Vill du svata? eller ock smäller
det!

BRÓDBERG.

Brefvet har jag här — (tar ut ur
fickan brefvet, och lämnar det åt honom)
här är den stumten!

LUNDGREN (ser på stilen.)

Du målar bra nog! har jag skrif-
vit detta brev? säg!

BRÓDBERG.

(lämnar se på stilen.)

Stilen är åtminstone lik er — och
för öfreigt trodde jag mig göra Ström-
berg en tjänst at visa honom detta,
om någon varit nog oförskämpt, at
skrifva et dylikt brev på er bekostnad
— så . . .

LUNDGREN.

Bekänn genast! — det är just ni
som skref brevet?

BRÓDBERG.

Jag — min herre, ni betjenar er
ock altför mycket af er öfvermakt.

LUNDGREN.

Ja så — Ni har alltför rätt; det tänkte jag också aldrig at göra — —
(drar en annan pistol ur fickan.) se här
(sätter sig i position emot honom.) kom
an !!

BRÖDBERG.

(Jag tycker, at här är just intet
stället, at bryta nacken af hvarandra.)

LUNDGREN.

Inga invändningar! ni skjuter först.

BRÖDBERG.

(darrande, med pistolen i band.)

Det gör jag inte!

LUNDGREN.

(Tar i sin egen pistol.)

Så . . .

BRÖDBERG.

Nej vänta! Jag vill säga allt! —

Jag sjelf skref brevet . . .

LUNDGREN.

(Lägger pistolen på bordet.)

Hvem requirerade Strömberg på

Gillstugan

BRÖDBERG.

Jag.

LUNDGREN.

Hur kom Strömberg at bli skyl-

dig er 560 Riksdaler? — (skakar boken något hårdt) såg, bekänn genast! jag vet, at han gaf åt dig en förskrifning på 300 Riksdaler, som du vann på spel; men hur kom dessa 300 at bli 560 Rdr?

BRÖDBERG. (faller på knä.)

Bäste herr Notarie, förlåt! — Jag har förfalskat sedeln — (darrar) nåd Herre!!

LUNDGREN.

Det skall du få, men med ett villkor. Här på bordet är papper, bläck och penna. Gå dit, och skrif genast din löpande förskrifning på 560 Rdr.

BRÖDBERG (sägta.)

Hvad gör man icke, för att få behålla lifvet! (bögt) det vill jag göra! (Går til bordet och skrifver; lämnar sedan Sedeln åt Lundgren.)

LUNDGREN.

(Ser noga på sedeln.)

Nu är allting färdigt! (Et gapskratz höres från andra sidan. Lundgren går til dörren.) Nu kan ni stiga in, mina vänner!

SJUNDE SCENEN.

DE FÖRRE. STRÖMBERG.

NÅGRE FLERE ARRESTERADE.

ALLA (på en gång.)

Ha, ha, ha! det var lustigt!

STRÖMBERG.

Du gjorde din sak bra, bror Lundgren! (Til Bröderberg.) Herr Bröderberg, det är verkligen synd om er, ni darrar ännu som et asplöf — (Iar pistolen) ser ni, pistolen var inte laddad! —

BRÖDBERG.

(Flarnar. Åndteligen til Lundgren.)

Det man säger och lofvar i trångmål, behöfver man aldrig erkänna sedan, förstår ni det?

LUNDGREN.

(Til de närvarande.)

Ni ha väl hört, mina vänner, hvad han bekände?

ALLA.

Ja, ja!

BRÖDBERG.

Det vill jag tro — sätter man en pistolen för bröstet, så nödgas man

väl säga hvad som åstundas. — Men jag lofvar er, min gunstige herre, ni ska nog ge uprättelse. (Då han med det samma går) uprättelse, uprättelse, min herre!!

STRÖMBERG och LUNDGREN.

Gå, din niding!

DE NÄRVÄRANDE.

Gå för tusand! eljest ge vi er en sådan uprättelse, att ni aldrig skall stå rätt! — en sådan skälm!

ÅTTONDE SCENEN.

DE FÖRRE, UTOM BRÖDBERG.

LUNDGREN.

Kom nu — du går hem till mig, klär om dig, och kommer sedan till Assessorn.

STRÖMBERG.

Vet du, jag blygs — likväl kom — men vänta, jag skall väl först göra min skyldighet. (Till de närvarande) Hvar är åldermannen?

DÅNGHALS.

Här är jag!

STRÖMBERG.

STRÖMBERG.

Nu skall ni få något at traktera er med!

ALLA.

Men herrn måste dricka med!

STRÖMBERG.

Jag har inte tid dertil. (*Tar fram en Fem Riksdalers Sedel, och lem-
nar den åt Långhals.*). En annan gång,
mina vänner.

LÅNGHALS.

(*Ser på Sedeln.*)

Tack Herre! — vet ni, hela 5
Riksdaler.

ALLA.

Tack, tack, herre! nu gå vi ner
til vagtmästaren, och dricka er skål!

LUNDGREN.

Ni kan också dricka hans fäst-
möts skål.

GODMAN.

Jag tror, om ni vill följa mitt
råd, låta vi bli at dricka up pennin-
garne. Herrn var så god och gaf oss
dem, vi få göra med dem hvad vi be-
håga! är icke det så, herr Sekter?

G

STRÖMBERG.

Mig qvittar det lika; användas de
 til något godt, så är jag nöjd.

SUPSTRÖM.

Jag tycker i så fattiga omstän-
 digheter kan alldrig göras bättre, än ä-
 ta och dricka up hvad man har, ty
 det kallar jag, at hämnas på stränga
 kreditorer!

GODMAN.

Det kallar jag just inte för bästa
 sättet. Gubben Grönvall, en Sextio-
 års man, sitter här redan i två måna-
 der för 3 Rdr 36 skill.; han svälter al-
 deles ihjäl — mitt råd är, at vi lösa
 ut gubben, och lemna honom resten til
 några dagars lifsuppehälle — jag för-
 säkrar er, at det skall göra oss godt
 i många år — det är så ljust för en
 fattig, at, ehuru oförmögen för sig
 sjelf, han likväl förmår bidraga til en
 ännu fattigarens hjälp. Hvad tyckani,
 mina bröder?

SUPSTRÖM.

Du vet bror, jag super så gerna
 jag lefver, men är frågan om at hjel-
 pa en människa ur nöden, då är jag

strax med — jag håller med dig,
bror!

GODMAN (*Til de andra.*)
Hvad säger ni?

ALLA.
Vi äro alla nöjda.

STRÖMBERG OCH LUNDGREN
(*Stå emedlertid och betrakta dem
med tårar i ögonen.*)

Bravo, mina vänner!
GODMAN.

Jag går ner, och lämnar pennin-
gar åt vagtmästaren, ty klockan lär
snart vara 11, då går han sjelf up,
och löser honom ut. (*Går.*)

STRÖMBERG.
(*Til de andra.*)

Den der Godman är just en ädel
månniska. Hur stor är hans skuld?

LÅNGHALS.

Omkring 120 Rdr: Vet herrn,
han är en bra karl, han delar med
oss biten i mun.

LUNDGREN.
Hvad är han egenteligen?

SUPSTRÖM.

Nu är han ingenting, som herrn ser, men han har varit Kryddkrämare i sex års tid, och har hustru och sex barn.

LÅNGHALS.

Men han äger en altför beskedlig hustru. Hon arbetar dag och natt, och försörjer honom, jämte sina små. Likväl låter hon aldrig märka, at hon föder honom.

STRÖMBERG.

Ni, mina vänner, böra likväl ingenting mista: här har ni en Riksdaler til mans — hälsa herr Godman, och säg, at vi få väl vidare talas vid — (*då han går, til Lundgren.*) har du 130 Riksdaler hos dig?

LUNDGREN.

Nej, du vet, at jag inte feck mer än — likväl kan jag skaffa —

STRÖMBERG.

Kom då! (*til de andra*) farväl!

ALLA.

Gud välsigne er, mine Herrar!!

NIONDE SCENEN.

DE FÖRRE UTOM STRÖMBERG
OCH LUNDGREN.

GODMAN *kommer up.*)

Nu är det gjordt!

SUPSTRÖM.

Jag skall hälsa dig ifrån Sektern
— vet du, vi feck hvar sin Riksdal,
men du inte alls; han sade; vi så väl
talas vid — (*med glädje*) han frågade
efter din skuld, hvad du är för slag,
och dylikt mer ^{med} sanningen, och då kan
de bara ^{bara} rena tappa dervid — ty det är
du aldrig tappa dervid — ty det är
sant, du är för god, at tråka borrt
hela din lifstid här på Gillstugan.

GODMAN.

Tack skall ni ha — hvad sade
han då?

SUPSTRÖM.

Han gjorde så här med hufvudet
(*skakar sitt hufvud*) och sade, ja så!
— och detta ja så, betydde ganska

godt — det ville säga så mycket som:
jag skall nog hjälpa honom. — Men
nu — ta mej tusand, nu kan jag in-
te hålla mig längre — Naturen kräf-
ver ut sin rätt — och min Natur är
så stråpig som en Slottskanzli betjent!
(Til de andra) Kom nu, vi måste su-
pa på den saken!! (et allmänt skrott).

ALLA (i det de gå.)

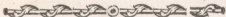
Supström har rätt, vi måste su-
pa på saken. (I detsamma fjälls Ri-
deau.)

Stut på Tredje Acten.

nog
skull
Den
titt
skad
ro li
god
sma
förg
jag
—
jag
hjer
(ur

ott, W
den enda såd jag bedja djerfs af Dig!

FJERDE AKTEN.

I Assessorns Rum.

FÖRSTA SCENEN.

SOPHIA (*ensam.*)

Lundgren är ännu icke tillbaka: nog måste han kunnat uträtta det han skulle, och likväl vara hemma igen. Den stackars Strömberg, det gör mig rätt ondt om honom — likväl, det skadar inte, de der unga herrarne äro lika barn, hvilka aldrig förr göra godt, än då de redan veta huru riset smakar. — Min syster är nu aldeles förgapad i den der kroppen — men jag tycker ändå mera om Lundgren — Det är nu visst och sant, så snart jag får se honom, så blir jag just hjertans glad — och är han borta, (*sorgsen*) så har jag så ledsamt, det

son
 las
 (til
 slit
 ssd:
 s p
 rock
 ndsl
 e st
 la
 d a
 Ott
 te
 (B
 gt I
 es
 Folk
 h b
 e re
 silu
 enter!
 anks
 at

konst
är de
deles

pier
min
lång
min
ut,
du 2

sta

plig
Nat
nat

den endda på dig bedja djerts af Dig!

ANDRA SCENEN.

LUNDGREN. SOPHIA.

LUNDGREN.

(Går några steg framåt Teatern.)

Aldeles riktigt, min Sophia!

SOPHIA *(rodnar.)*

Se, Kusin förstår sig på den konsten, at stå på lur — nå, huru är det med Strömberg? Syster är aldeles tröstlös.

LUNDGREN.

Han lär strax vara här! *(tar Sophias hand, och kysser den)* rätt väl sagt min kusin, et hjerta utan kärlek är långt skadligare än et villdjur — min kusin, du ser just inte så farlig ut, du är visst inte något villdjur — du älskar således?

SOPHIA.

Människokärlek är en af våra första plikter!

LUNDGREN.

Menniskokärlek är onekeligen en pligt — men i sjelfva skapelsen har Naturen nedlagt i våra hjertan et annat slag af kärlek, hvilken sjelfva vill-

djuren hysa — kusin mente förmodeligen detta slags kärlek, ty uttrycket var så väl passande: "et hjerta som ej hyser denna kärlek, är visst under villda djur!" emedan et dylikt hjerta inte finns i Naturen

SOPHIA.

Det där förstod jag inte. (*Skrattar*) Jag tror Kusin börjar igen at filosofera, emedan jag inte förstod et ord af alt det du sade —

LUNDGREN.

Sophia! jag vet, at du håller af mig —

SOPHIA.

(*Sidr bonom sagta på munnen.*)

Nu för tiden måste man agta sig, at såga alt hvad man vet.

LUNDGREN (*ömt*).

Säg, är det inte sannt, at du —

SOPHIA.

Hvad tänker du på, som frågar efter sanningen, då den varan likväl nästan öfveralt anses för konfiskabel.

LUNDGREN.

Du roar dig på min bekostnad! Min bästa Sophia! (*vill kasta sig för hennes fötter; men hon bindrar det.*)

SOPHIA.
 — Låt bli det, det är så Teaterlikt
 — at först vråka sig i stoftet för sin
 sköna; hon rodnar, slår ner ögonen,
 kastar ändteligen en genomträngande
 blick på honom, ger honom sin hand
 — han et, tu, tre up ifrån golvet,
 trycker henne til sit bröst, och skri-
 ker som en ursinnig: "nu är du min,
 jag är den lyckligaste på jorden!!"
 Åskådarne ropa bravo! — Gardinen
 fälles — emedlertid var altsammans
 bara på narri. — (*alfvarsamt*) Redan
 länge har mitt hjerta valt dig til fö-
 remål, (*ömt*) jag känner, at detta lif
 endast är något behag för mig,
 när jag i ditt trogna sällskap får van-
 dra igenom dess både angenäma och
 oangenäma skiften — se der min up-
 rigtiga bekännelse!! (*de omfamna hvar-
 andra, då i detsamma Assessor Lundblad
 och Gubben Strömberg stiga in.*)

TREDJE SCENEN.
 DE FÖRRE. ASSESSOR LUNDBLAD.
 GUBBEN STRÖMBERG.
 LUNDBLAD.

Ja, kära bror, ungdom och vis-
 dom följs aldrig åt. (*Til Lundgren.*)

Min kära Syster, jag har jag
ock i mina dar kysst en vacker flie-
ka, men aldrig för öppna dörrar, som
du.

LUNDGREN.

Min Morbror!

SOPHIA.

Min Far!

LUNDBLAD.

Nå, nå, jag sa ju ingen ting,
bara ni en annan gång åro mer för-
sigtige! (Til Gubben Sverdmberg.) Jag
har också upfostrat dem för hyaran-
dra.

LUNDGREN. SOPHIA.

Min Far!

LUNDBLAD (til Lundgren.)

En annan gång om den saken!
Hur gick det med din kommission?

LUNDGREN.

Rätt bra.

LUNDBLAD.

Mina barn, lämna oss allena —
vi ha något angeläget at afgöra!

SOPHIA.

(Tar sin Fars band.)

Men, min Far, jag har också nå-
got angeläget, jag —

LUNDBLAD.

Det vet jag nog -- hvad du också har brottom (*smeker henne*) -- Gå nu, mitt barn! (*Sophia och Lundgren gå ifrån Scenen.*)

FJERDE SCENEN.

LUNDBLAD. GUBBEN STRÖMBERG.

LUNDBLAD.

Kära Bror, nog förtjenar han en skrapa; men at så aldeles vara oförsonlig, är ju stridande emot all Faderskänsla!

GUBBEN STRÖMBERG.

Är jag oförsonlig? tror du, at jag någonsin kan öfverge min enda Son, som utgör allt hvad ännu kan fästa mig vid denna världen? -- nej, visst inte! -- men at så där genast löpa honom i famn; smeka honom, öfverhoppa honom med loford, säga honom emot all öfvertygelse: kom, min Carl, min son, kom, du har gjort rätt! nej, så där gör inte jag -- sådant tjänar endast at skämma bortt sina barn!

LUNDBLAD.

Men sâra honom inte fôr djupt,
han tål inte mycket.

GUBBEN STRÖMBERG.

Kâra Bror, du tänker bli hans
Svârfar; men jag är hans Far! Jag
har råtrighet at skôta min Son efter
eget godtycko.

LUNDBLAD.

Jag var också dum, at säga nå-
got åt dig.

GUBBEN STRÖMBERG.

Besinna, agan han nu får, kan
ej vara hårdare, än en Far har hjer-
ta at ge åt sin Son — Sonen måste
vål kunna uthârda et dylikt slag. —
(Unga Strömberg kommer in från ena
sidan, och Maria från den andra. De
flyga bivrannan i famn.)

FEMTE SCENEN.

DE FÖRRE. MARIA. UNGA
STRÖMBERG.

MARIA.

Jag har ändå ändteligen återfun-
nit —

STRÖMBERG.

Älskvärda Maria! vågar jag hoppas . . .

MARIA.

Låt oss inte tala derom!

STRÖMBERG.

Du är så god, jag förtjenar inte at vara så lycklig.

GUBBEN STRÖMBERG.

(Klappar sin Son på axeln.)

Jag hör likväl, at du ännu talar sanning — du har visst inte förtjent at bli älskad af en så dygdig flicka — *(med ofvarsam upsyn)* nå, min gunstige herre, huru står det til på gillstugan?

STRÖMBERG.

(Faller för Gubbens fötter, och omfamnar hans knän.)

Min Far, jag känner höjden af mitt brott — men — min Far — förlåt!

MARIA.

(Smeker Gubben.)

Söta Pappa lilla, var inte så sträng!

GUBBEN STRÖMBERG.

(Låter honom ligga.)

När jag steg ner ifrån vagnen,

så var första tidningen jag hörde, at
denne min olydige Son satt på Gill-
stugan — dylika tidningar äro altför
fågnessamma för en gammal Far, som
vågat alt, för at på ålderdomen hug-
nas genom åsynen af en lydig Son!
— — (*lägger sin hand på hans bröst*)
Gud belöne dig derföre, min Son!

STRÖMBERG.

Min Far! Edra förebråelser för-
krossa mitt hjerta.

MARIA.

(*Gråtande, til Lundblad.*)

Min Far, hjälp mig be för min
Strömberg!

LUNDBLAD *til (Gubben).*

Kära Bror! jag vill visst aldeles
inte försvara hans brott; likväl, det
var ju endast svaghets-brott, en ung-
doms-yrsel — han har gjort värst åt
sig sjelf — och det kommer derpå an
— åt din penningpung — hans ånger
är ju uprigtig!

STRÖMBERG.

Min Far! återkalla Naturen i sin
rätt — vänd Ert Fadershjerta åter til
mig — ack hur ljust, hur passande
för

för Ert hjerta, jag vill at förlåta Er
Son!

GUBBEN STRÓMBERG.

(Först i en fastlig strid emellan, känslan och en Faders myndighet, tar honom i famn.)

Stå up, min Son, jag förlåter dig.

STRÓMBERG. MARIA.

Min Fader; jag vill at förlåta Er Son!

LUNDBLAD.

Det där var rätt, kära bror;

GUBBEN STRÓMBERG.

Men hör på min Son, jag har endast at säga dig några ord. Så framt man inte gör rätt, så gör man illa — det är til och med en stor orätt emot andra, när jag gör illa emot mig sjelf — (med ifver) men i allmänhet tror människän sig vara berättigad, at handla med sig sjelf efter eget godtycke — Därföre slöser hon bort det hon af den mild Natur rikeligen undfått, förkortar genom utsväfningan eller oväksamhet sin korta lefnadstid, och knappt har

hon hunnit tråda in på lifvets bana,
 för än hon genom egen åtgärd kallas
 derifrån — — först då väckes sam-
 vetet, och dess följeslagare bli före-
 bråelsen och ångern — (*med tårar til
 sin Son*) du lefver ej blott för dig
 själf: dertil har jag visst inte upfo-
 strat dig — du är Statens barn — at
 vara nyttig för ditt Fädernesland, en
 trogen undersåte för din lagligt krön-
 te Regent, et understöd för dina jäm-
 likar — se der ditt hufvudyrke här
 på jorden — (*ömt*) lef så, min Son,
 at desse ej få skäl at klaga öfver dig
 — (*torkar bort en tår*) huru lycklig
 vore du — hvilken sällhet för din
 gamle Far! — (*muntert*) Ja så — nu
 äro vi försonade igen! — (*Någon buller
 höres i förmaket.*)

LUNDBLAD.

Hvad är det för buller?

MARIA.

Tyst! jag hör någon ropa.

EN RÖST (*urantföre.*)

Släpp mig in!

H

SJETTE SCENEN.

DE FÖRRE. GODMAN, MED
 HUSTRU OCH SEX SMÅ
 BARN. LUNDGREN
 OCH SOPHIA.

LUNDGREN.

En annan gång, min herrel

GODMAN.

(Til Strömberg.)

Herre, har man hjerta at göra
 godt, bör detta hjerta ock aldrig ne-
 ka, at emottaga sin klients tacksam-
 het! (til sin Hustru och Barn) Känner
 uti denne ädle man er välgörare! —
 (De kasta sig för Strömbergs fötter;
 men han hjälper up dem.)

STRÖMBERG.

Det är onödigt — en annan gång,
 mina vänner.

GUBBEN STRÖMBERG.

Du har gjort en vacker gårning,
 märker jag — hvarföre vill du neka

din Far, at vara vittne dertil? — —
(*Til Godman*) Säg fritt min herre!

GODMAN.

Ni är en lycklig man, ty jag
märker, at Ni är Far til denna yng-
lingen —

LUNDBLAD.

Jag blir hans Svärfar!

MARIA.

(*Omfammar Strömberg.*)

Och jag hans hustru!

GODMAN.

Men jag skall af erkänsla in til
grafven bibehålla hans minne! (*Til
sina Barn*) Hädanefter skall han bli
et mönster för ert lefnadslopp — föl-
jen hans exempel, och ni blifven dyg-
dige medborgare, och erkänsamme
barn --

LUNDBLAD.

Hvad har han då gjort?

GODMAN.

Jag var Kryddkrämare uti sex
års tid — var arbetsam och oförtru-
ten — och det behöfdes också, ty
jag var fattig, och började således
med ingen ting — genom oförsiktig
kaution kom jag på ballance — min

Kreditor var nog omänsklig, at, sedan jag lämnat allt hvad jag ägde, likväl låta bysätta mig för resten — och där satt jag i hela tre år — min hustru här har jag och mina små at tacka för vårt lifsuppehälle under denna tiden . . . men denne ädle man för min befrielse! (*Til sin hustru*) Nu skall jag lätta ditt besvär, min gumma! — (*Til Strömbergs fötter*) Gud belöne Er!

STRÖMBERG.

Det är nog, min Gubbe!

GODMAN.

(*I det han tänker på.*)

Nu ska vi . . . kom min hustru!

GUBBEN STRÖMBERG.

Vänta min herre! (*tar ur fickan några sedlar*) Nu är ni fri, men ni har ju ingen ting at börja med! här är något — tag!

GODMAN (*vägrar.*)

Nej, jag tar inte — nu är jag fri — jag kan arbeta — jag vill för tjena mitt bröd; men ej bli någon tiggare, och betjena mig af en annans goda hjerta! (*då han går*) nej tack!

GUBBEN STRÖMBERG.

(Efter önom)

Jag tänker inte aldeles skänka er denna summa, det är bara en liten försträckning, ni kan ju med tiden återbetala:

GODMAN.

Nej, Herre! — likväl för att visa, att det åt min sida inte är någon öfverdrifven högfärd, så vill jag tillita er, när det behöfves.

GUBBEN STRÖMBERG.

(Til Godmans Hustru.)

Tag ni då, min Fru!

HUSTRUN *(nekar.)*

Min mans vilja har alltid varit en lag för mitt hjerta! *(De gå.)*

SJUNDE SCENEN.

DE FÖRRE UTOM GODMAN

OCH DESS FAMILLE.

GUBBEN STRÖMBERG.

(Omfamnar sin Son.)

Se så, min Carl, det kallar jag för väl gjordt, här har du äfven min tacksägelse!

STRÖMBERG.

Min Far!

LUNDBLAD (*til Gubben.*)

Hör på, den saken är ju afgjord, jag ger 5000 Rdr åt min dotter, och du lika så mycket åt din Son?

GUBBEN STRÖMBERG.

Åh ja — Kom hit mina barn!

(*Maria står på ena sidan, de Assessor Lundblad, och Strömberg å andra sidan, jämte sin Far. Lundblad tar Marias band, Gubben Strömberg sin Sont, och lägga dem i hvarandra.*) Lefven lyckliga, mina barn! (*De omfamna hvarandra. Allmän Tystnad.*)

LUNDBLAD.

Vänta — jag har ännu at göra en liten expedition, och sedan kommer turen til mig. (*Ser på Lundgren och Sophia.*) Mina barn, med största glädje blef jag varse, huru edra hjertan harmoniera med hvarandra — i från första barnåren har ni tåflät, huru den ena förmått förekomma den andra uti sin önskan — Naturen tyckes ha danat er för hvarandra — (*til Sophia*) jag är din Far — (*tar henne i famn*) det är Naturen jag har at tacka

för denna gåfva — (med tårar) jag kan omöjligen göra emot denna min välgörarinneas vilja — (kastar henne i Lundgrens famn) här! (de nedfalla tack- samt för Lundblads fötter.)

LUNDGREN. SOPHIA?

Min Far!!

(Gubben Seröberg och Lundblad stå emellan barnen, Lundgren och Sophia åt Lundblads sida, Seröberg och Maria på andra sidan åt Gubben Seröberg; barnen på knä för sina Fäder, at emottaga välsignelsen; Gubbarne hvar å sin sida, med ena handen på barnens bufvud, och den andra, jämte ögonen, lyftade mot himmelen.)

Gud välsigne er, mina barn!!

(Rideauen fälles i det samma.)

S L U T.

